

- wizującym (obrona uzasadnienia własnego wyboru w małych i większych grupach)
- „Gmina Mszczonowo – w gorącej wodzie kąpana” (analiza sukcesów i porażek w płaszczyźnie przyrodniczej, społecznej i ekonomicznej)
- Budowanie studium przypadku w obrębie ZR w obszarach wiejskich i każdorazowa analiza problemów w płaszczyźnie przyrodniczej, społecznej i ekonomicznej
- Fundraising, planowanie wsparcia ekonomicznego dla realizacji strategii rozwoju
- Prośrodowiskowe zarządzanie przedsiębiorstwem (dykusja)
- Planowanie ekorozwoju obszarów wiejskich z uwzględnieniem skutków przyrodniczych, społecznych i ekonomicznych.

W ramach przyjętego programu, studenci zastanawiają się wspólnie nad wpływem, jaki wywierają na otoczenie przez swoje codzienne wybory i zachowania oraz szukają najlepszych rozwiązań. Metoda analizy przypadku poszerza zakres ich wiedzy i zmusza do analizy danego problemu, stanowi zachętę do samodzielnego studiowania poza zajęciami, pokazuje przyjemność i efekty pracy grupowej. Przez wielokrotne przechodzenie przez prezentacje sytuacji decyzyjnych i formułowanie alternatywnych rozwią-

zań, których skutki są zawsze analizowane w płaszczyźnie przyrodniczej, społecznej i ekonomicznej, studenci zdobywają przekonanie, że prognozowanie następstw i konsekwencji formułowanych rozwiązań (najpierw samodzielnie, następnie w grupach dyskusyjnych – z kolegami a potem z prowadzącym) pozwala nie tylko na wymianę poglądów, ale umożliwia szersze spojrzenie na problem i przez to łatwiejsze i bardziej odpowiedzialne sformułowanie najlepszej/najmniej szkodliwej decyzji o znaczeniu środowiskowym, społecznym i ekonomicznym. Studenci przez wielokrotne rozważanie studia przypadków zdobywają przeświadczenie o celowości przyglądania się skutkom decyzji przed jej podjęciem i deklarują, że także w realnym życiu, przed podjęciem poważnych decyzji o charakterze osobistym jak i dotyczącym życia publicznego będą starali się szeroko rozważać ich konsekwencje i dokonywać wyborów w duchu ZR.

Warunkiem zaliczenia przedmiotu są: egzamin z zakresu tematyki wykładów, obecność i aktywne uczestnictwo w ćwiczeniach oraz opracowanie i obrona projektu w zakresie studium przypadku lub ekorozwoju obszarów wiejskich. Autorskie projekty studenckie mają na celu wprowadzenie pozytywnej i trwałej zmiany w stylu życia ich samych oraz pozostałych członków rodzin i lokalnej społeczności.

Dr inż. TOMASZ BERGIER   dr JAKUB KRONENBERG   mgr KAROLINA MALISZEWSKA
Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie   Uniwersytet Łódzki   Fundacja Sendzimira

Analiza dobrych przykładów wprowadzania zrównoważonego rozwoju w przedsiębiorstwach połączonych z edukacją studentów

Liczne ośrodki akademickie na świecie, w szczególności wydziały zarządzania, wzbogacają swą ofertę dydaktyczną o komponent praktyczny. Studenci wykorzystują wiedzę zdobytą podczas zajęć pracując nad projektami, których celem jest rozwiązanie rzeczywistych problemów zgłaszanych przez współpracujące z uczelnią firmy. W większości wypadków jest to praca w małych grupach, których członkami są studenci z różnych specjalizacji. Przykładem tego typu działań może być program Student-Konsultant oferowany przez Copenhagen Business School lub szereg projektów dla firm realizowanych przez studentów London Business School. Projekty te wyraźnie różnią się od praktyk studenckich znanych z polskiej rzeczywistości – odpowiadają na potrzeby precyzyjnie sformułowane przez firmy, wiążą się z rozwiązaniem konkretnego problemu, studenci traktowani są jak kompetentni doradcy, a w pracy dla firm wspierają ich pracownicy uczelni.

W swych działaniach edukacyjnych na rzecz zrównoważonego rozwoju w Polsce podobne metody stosuje Fun-

dacja Sendzimira. Nieodłącznym ich elementem jest nauka przez działanie, we współpracy z firmami i innymi instytucjami działającymi na rynku. Idee te Fundacja Sendzimira wprowadzała w życie w ramach dwunastu edycji szkoły letniej „Wyzwania zrównoważonego rozwoju w Polsce” oraz innych działań edukacyjnych.

Jednym z elementów kursu „Wyzwania zrównoważonego rozwoju w Polsce” jest projekt „Zrównoważony biznes”. W jego ramach interdyscyplinarne zespoły złożone z uczestników kursu przygotowują opracowania dotyczące konkretnych problemów zgłoszonych przez zaproszone do projektu przedsiębiorstwa. Pracę w grupach nadzorują merytorycznie nauczyciele akademicy i praktycy prowadzący zajęcia na kursie, w bezpośredniej współpracy z przedstawicielami firm. Organizowane są również wizyty studyjne obejmujące spotkania z interesariuszami, często nie tylko pracownikami firmy. Grupy koncentrują się na wybranych aspektach zrównoważonego rozwoju, dostosowanych do wymogów i możliwości danego przedsiębiorstwa. Poniżej przedstawiamy wybrane przykłady z niemal

40 projektów zrealizowanych w cyklu „Zrównoważony biznes”.

- Allianz Polska (2009). W polskim oddziale firmy jest realizowany program Green Allianz, mający na celu ochronę środowiska i, w konsekwencji, zrównoważony rozwój. Praca grupy studentów koncentrowała się na dwóch elementach tego programu: projekcie „zielone biuro” i przygotowywaniu raportów zrównoważonego rozwoju. Zasugerowane przez studentów działania służące „zazielenianiu biura” wiążą się również z korzyściami ekonomicznymi (niższe koszty), a także z poprawą wizerunku firmy.
- Wyższa Szkoła Europejska im. J. Tischnera (2005, 2008, 2009). Projekty realizowane dla Szkoły dotyczyły możliwości realizacji zasad zrównoważonego rozwoju zarówno na poziomie technicznym (infrastruktury, funkcjonowania budynków i sal wykładowych), jak również w działalności dydaktycznej.
- Hotel „Dwór w Tomaszowicach” (2009). Jednym z ważnych aspektów zrównoważonego rozwoju w tym wypadku była rewitalizacja i adaptacja na potrzeby centrum konferencyjnego i hotelu zrujnowanego, klasycystycznego dworu wraz z zabudowaniami folwarcznymi. Grupa studentów pracowała nad szczególnie ciekawym, rzadko eksponowanym aspektem zrównoważonego rozwoju, jakim jest powiązanie z miejscem, w którym działa firma. Podkreślono znaczenie współpracy z lokalną społecznością i jej aktywizacji, a także możliwość wspólnej promocji firmy i miejscowości, w której działa.
- IKEA Kraków (2004–2007). Na przestrzeni ostatnich lat studenci realizowali dla tej firmy całą gamę projektów; poczynając od ogólnych opracowań na temat ochrony środowiska, działań CSR i możliwości wprowadzenia zasad The Natural Step, przez bardzo szczegółowe analizy i propozycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, po sugestie utworzenia ekoparku zorganizowanego wokół krakowskiego sklepu IKEA.
- Axel Springer (2009). W raporcie opracowanym dla polskiego oddziału tego koncernu medialnego można wyróżnić dwa tematy: 1) kompleksowa strategia wprowadzania zasad zrównoważonego rozwoju oparta o GRI; 2) propozycja rozwiązania konkretnego problemu związanego ze zwrotami gazet i czasopism, a w szczególności gadżetów do nich dołączanych.

Inne formy współpracy uczestników kursów Fundacji Sendzimira z biznesem wiążą się z prowadzonymi na mniejszą skalę, krótszymi przedsięwzięciami edukacyjnymi oraz z kontynuacją działań zaplanowanych podczas kursu „Wyzwania zrównoważonego rozwoju w Polsce”. Poniżej podajemy trzy przykłady takich działań.

- Projekt „Zielona Strefa Przedsiębiorczości Business Park Zawila – krok w stronę zrównoważonego rozwoju”, zwieńczony organizacją konferencji (2006) i wydaniem publikacji (2007). Firma Alstar, działająca

w Stowarzyszeniu Business Park Zawila, brała udział w projekcie „Zrównoważony biznes” prowadzonym w ramach kursu „Wyzwania zrównoważonego rozwoju w Polsce” w roku 2006. Projekt „Zielona Strefa Przedsiębiorczości...” stanowił kontynuację działań proponowanych w raporcie dla firmy Alstar. W projekcie wzięli udział przedsiębiorcy, przedstawiciele lokalnych władz, a także absolwenci kursów organizowanych przez Fundację Sendzimira. Tematyka koncentrowała się wokół działalności zielonych parków przedsiębiorczości na świecie, możliwości finansowania inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska i ich opłacalności. Dokonana została analiza funkcjonowania zielonej strefy przedsiębiorczości i możliwości podjęcia przez przedsiębiorców wspólnych działań w tym zakresie.

- Projekt „Zielony produkt lokalny” mający na celu stworzenie lokalnej marki dla produktów z Doliny Barwicy (2004). Uczestnicy krótkich kursów brali udział w spotkaniach z lokalnymi interesariuszami, w tym z przedstawicielami lokalnych przedsiębiorstw, próbując we współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi stworzyć markę dla produktów regionalnych. Produktem, któremu w ramach tego projektu poświęcono najwięcej uwagi były jaja kur zielononózek kuroopatwianych, które są przykładem zrównoważonej hodowli bazującej na niskim zużyciu nawozów i pestycydów.
- Specjalne wydanie magazynu Kariera poświęcone zrównoważonemu biznesowi (2008). Magazyn Kariera jest skierowany do studentów, absolwentów i pracodawców; porusza zagadnienia kluczowe z perspektywy rynku pracy. W przygotowanie magazynu, w tym w pisanie tekstów i redakcję, zaangażowani byli absolwenci kursów Fundacji Sendzimira. Część tekstów powstała w wyniku bezpośredniej współpracy z biznesem, a część została przygotowana przez przedstawicieli firm.

Podsumowując, opisane formy łączenia edukacji studentów z praktycznym wdrażaniem zrównoważonego rozwoju w przedsiębiorstwach przynoszą korzyści dla obu stron. Praca nad realnym zagadnieniem oraz oczekiwania ze strony przedstawicieli firm niezwykle mobilizują studentów do pracy oraz do samodzielnego zdobywania wiedzy i szukania dobrych przykładów. Partnerzy z biznesu otrzymują cenne opracowania, które w wielu wypadkach były wprost lub pośrednio wdrożone w praktyce firm. W związku z tym w przyszłości planujemy ciągłe doskonalenie projektu „Zrównoważony biznes”, między innymi prowadząc do dalszego zwiększenia zaangażowania partnerów biznesowych i budowania trwałej, wieloletniej współpracy z nimi.